

Debiteringsrutiner inom förskolan
Vadstena kommun

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	3
2. Granskningsresultat	5
Bilagor	15

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Vadstena kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende debiteringsrutiner inom förskolan.

Revisionsfråga

Har kultur- och utbildningsnämnden en ändamålsenlig och tillräcklig intern kontroll vid avgiftsdebitering inom förskolan?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanlagda bedömning är kultur- och utbildningsnämnden delvis har ändamålsenlig och tillräcklig intern kontroll vid avgiftsdebitering inom förskolan.

Iakttagelser

- Andel invånare som är inskrivna i förskolan är lägre i Vadstena kommun än i jämförbara kommuner och i riket.
- Förskoleavgifterna i Vadstena kommun är inte beroende av vistelsetid, avgifterna baseras på barnens ålder (1-3 år eller 4-5 år), hushållets inkomster samt antal syskon i förskolan.
- Enligt officiell statistik har avgiftsintäkter/invånare i Vadstena kommun ökat med 50 % från 2016 till 2017. Ökningen är onormalt stor. Det finns risk att rapportering till SCB/skolverket och/eller räkenskapsammandraget inte är korrekt.
- Uppdatering, uppföljning och kontroll av inkomstuppgifter är inte tillfredställande och ligger inte fullt ut i linje med god internkontroll.
- Riktlinje och rutiner för kravhantering finns, men är inte fullt tillfredställande och bör ses över.

- Uppdatering, uppföljning och kontroll av vistelsetiden är inte tillfredställande och ligger inte fullt ut i linje med god internkontroll.

Rekommendationer

Kultur- och utbildningsnämnden rekommenderas;

- Se över möjligheten att inkludera vistelsetid som faktor vid avgiftsberäkning.
- Åtgärder för att säkerställa att korrekt rapportering av underlag till SCB, Skolverket och räkenskapsammandraget är korrekt.
- Överväg möjligheten att debitera maxtaxa för de som inte redovisar inkomstuppgifter i samband med årliga inkomstupdateringar.
- Se över riktlinjer och rutiner för uppföljning, kontroll och uppdateringar av inkomstuppgifter.
- Undersök möjligheten att införa någon typ av sanktionssystem för vårdnadshavare som inte betalar förskoleavgifter.
- Se över och uppdatera riktlinjerna och rutiner för kravhantering.
- Se över riktlinjer och rutiner för rapportering och uppföljning av vistelsetiden

Jönköping den 14 december 2018

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Granskningsledare

Fredrik Hernqvist
Granskare

1. Inledning

Bakgrund

Kommunen bedriver/ansvarar för ett antal olika verksamheter som är avgiftsfinansierade. Då kommunen fakturerar dessa tjänster är det väsentligt att rutiner och system är välfungerande och säkra samt att det finns en inbyggd intern kontroll i hanteringen.

Det är viktigt att kommunen säkerställer att den taxa som tas ut är korrekt och rutiner före fakturautskick måste säkerställa att fakturabeloppet är rättvisande.

Enligt Kolada har kommunen en intäkt avseende förskolan motsvarande:

År 2015

- Vadstena = 498 kr/inv.
- Liknande kommuner = 642 kr/inv.
- Riket = 789 kr/inv.

År 2016

- Vadstena = 501 kr/inv.
- Liknande kommuner = 844 kr/inv.
- Riket = 906 kr/inv.

År 2017

- Vadstena = 766 kr/inv.
- Liknande kommuner = 892 kr/inv.
- Riket = 941 kr/inv.

Vadstena redovisar en väsentligt lägre intäkt både jämfört riket och liknande kommuner. Revisorerna har i sin risk och väsentlighetsanalys identifierat behov av att granska debiteringsrutinerna inom kultur- och utbildningsnämnden.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är att bedöma ifall rådande debiteringsrutiner i Vadstena kommun är tillfredsställande. Granskningen har begränsats till förskolan.

Revisionsfråga

Har kultur- och utbildningsnämnden en ändamålsenlig och tillräcklig intern kontroll vid avgiftsdebitering inom förskolan?

Underliggande frågeställningar

- Finns av kommunen fastställda riktlinjer/ anvisningar för taxor, fakturering och kravhantering? Efterlevs dessa?
- Finns taxor/avgifter beslutade av fullmäktige? Är dessa uppdaterade och aktuella?
- Finns ändamålsenliga och tillfredställande rutiner för inhämtning, registrering, ändring och kontroll av inkomstuppgifter Efterlevs dessa?
- Finns ändamålsenliga och tillfredställande rutiner för avstämning och uppdatering av barnens vistelsetid inom förskolan? Efterlevs dessa?
- Finns ändamålsenliga och tillfredställande debiteringsrutiner? Efterlevs dessa?
- Finns ändamålsenliga och tillfredställande fakturerings- och betalningsbevakningsrutiner? Efterlevs dessa?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, statistiska analyser, stickprovgranskning samt genom intervjuer med följande befattningshavare:

- Tillförordnad ekonomichef
- Förskolechef
- Avgiftshandläggare/ekonom

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloittes interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

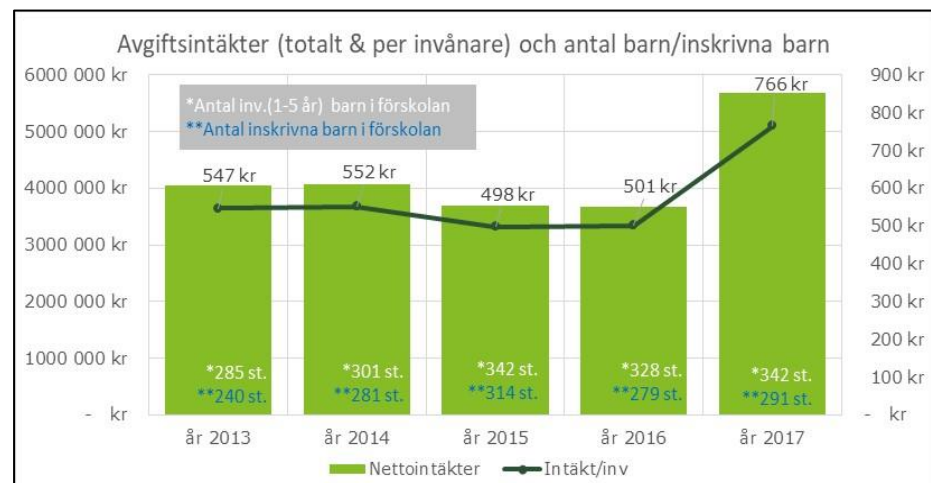
2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

Avgiftsintäkter inom förskolan

Avgiftsintäkter i Vadstena kommun

Underlag och uträkning av intäktsavgifter/invånare inom förskolan i Vadstena kommun för 2013-2017 visas i figur 1. Staplarna i grafen visar sammanställning av totala nettointäkter (Bruttointäkter - Försäljning av verksamheten till andra kommuner - interna intäkter) och linjegrav visar intäkt per invånare. Antal barn (1-5 år) samt antal barn inskrivna i förskolan visas också i grafen. Nettoinkomsterna hämtats från räkenskapssammandraget (RS) och antal barn hämtas från SCB och Skolverket.

Figur 1:

Nedan visas formeln som har använts för beräkning av avgiftsintäkt/invånare.

$$\text{Intäkter förskola, kr/inv.} = \frac{\text{Total intäkter}}{\text{Total \# invånare i kommunen}}$$

Intäkter i förskolan fås fram genom att totala nettointäkterna delas med totalt antal invånare i kommunen.

Av figur 2 framgår att kommunens totala nettointäkter låg på samma nivå 2013 och 2014 för att därefter minska under 2015 och 2016. Nettoinkomsterna ökade dramatiskt under 2017, från ca 3,6 mnkr till 5,6 mnkr, vilket även speglar sig i intäkter/invånare, från 501 till 766 kr. Under samma period har antal barn inskrivna i förskolan ökat med ca 12 st.

Eftersom maxtaxan tillämpas kan avgiftsintäkter per barn inte ha ökat så mycket så att hela ökningen av intäkter kan förklaras med detta. Vi hittar ingen förklaring i RS eller andra underlag som förklaring vad som ligger bakom den markanta ökningen av nettointäkter. Finns risk att underlaget/statistiken inte är korrekt.

Jämförelse avgiftsintäkter

I figur 2 redovisas avgiftsintäkter (kr/inv.) inom förskolan i Vadstena kommun, liknande kommuner, utvalda kommuner samt i riket.

De rödmarkerade kommuner är kommuner som hade högre intäkter/invånare än Vadstena kommun och grönmarkerade kommuner är de som hade lägre intäkter/invånare än Vadstena kommun.

Trots den stora ökningen av nettointäkter hade Vadstena ändå lägre avgiftsintäkter/invånare under 2017 än utvalda/liknande kommuner och riket.

Intäkter förskola, kr/inv					
Kommun	2013	2014	2015	2016	2017
Laxå	680 kr	835 kr	1 021 kr	1 066 kr	1 587 kr
Töreboda	763 kr	762 kr	790 kr	968 kr	1 090 kr
Gnosjö	709 kr	777 kr	777 kr	915 kr	1 024 kr
Vara	787 kr	897 kr	806 kr	858 kr	972 kr
Skara	650 kr	650 kr	717 kr	837 kr	941 kr
Timrå	786 kr	797 kr	886 kr	838 kr	927 kr
Tranemo	648 kr	764 kr	735 kr	892 kr	903 kr
Hjo	727 kr	722 kr	776 kr	1 027 kr	902 kr
Gullspång	491 kr	532 kr	526 kr	902 kr	901 kr
Karlsborg	523 kr	565 kr	609 kr	932 kr	869 kr
Tibro	680 kr	723 kr	734 kr	940 kr	842 kr
Vadstena	547 kr	552 kr	498 kr	501 kr	766 kr
Medel - Utvalda	666 kr	715 kr	740 kr	890 kr	977 kr
Liknande [Kolada]	519 kr	545 kr	613 kr	892 kr	873 kr
Riket	728 kr	753 kr	789 kr	906 kr	942 kr

Figur 2:

Bedömning

Vadstena kommun har lägre intäkter inom förskolan än utvalda/liknande kommuner och riket under de senaste 4 åren. Undantaget är 2013 och 2014 då Gullspång och 2013 då Karlsborg hade något lägre intäkter än Vadstena. Enligt RS hade totala nettointäkterna i Vadstena kommun ökat med 2 mkr från 2016 till 2017. Vi bedömer det som osannolikt att ökningen är rättvisande. Om vi utgår att maxtaxan gäller (och alla nya barn debiteras maxtaxa) krävs det 121 fler barn inskrivna i förskolan 2017 i jämförelse med 2016. Det är svårt att uttala sig om varför intäktsavgifter inom förskolan ökade så kraftigt under 2017. Det finns risk att rapportering av statistik till SCB/skolverket och till räkenskapsammandraget är helt korrekt.

Finns taxor/avgifter beslutade av fullmäktige? Är dessa uppdaterade och aktuella?

Regelverket kring maxtaxan och förskoleavgift

Maxtaxa

Maxtaxan är den högsta avgift som kommunen får ut inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Maxtaxan gäller både den kommunala verksamheten och privat verksamhet. Beloppet ändras varje år. Även om vårdnadshavarna är föräldralediga eller arbetssökande så regleras avgiften av maxtaxan. I de flesta kommuner tillåts föräldrarna som är föräldralediga eller arbetssökande endast ha barnen på förskola 15 timmar i veckan. Då förskoleavgiften regleras av maxtaxan kan föräldrarna vara tvungna att betala fullt avgift trots att de bara har sina barn på skolan 15 timmar per vecka.

Förskoleavgift

Förskoleavgift avser plats i förskola/dagis och beräknas på 12 månader. Platsen är ett abonnemang och avgiften skall betalas även om barnet eller barnen är tillfälligt frånvarande. Har hushållet en bruttoinkomst på 46080 kr eller mer per månad (gäller 2018), gäller högsta förskoleavgiften, dvs. maxtaxan faller då in. Antal barn som hushållet har inskrivet i förskoleverksamhet påverkar den samlade avgiftens storlek. Riksdagens gränser ändrades senast 2018 och såg då ut så som i figur 3.

Förskoleverksamhet	Högsta avgift (Maxtaxa)	Andel av bruttoinkomst
Barn 1	1.382 kr	3 %
Barn 2	922 kr	2 %
Barn 3	461 kr	1 %
Barn 4	Ingen avgift	Ingen avgift

Figur 3

Taxor/avgifter i Vadstena kommun

Enligt beslut i kommunfullmäktige 13 december 2001, § 119 tillämpas maxtaxa i Vadstena kommun. Kommunen erhåller ett statsbidrag som ska täcka det

intäktsbortfall som uppstår vid tillämpning av maxtaxan. Statens skolverk meddelar inför varje år vilken nivå som gäller som högsta gemensamma inkomst för att uppnå gränsen för maxtaxa.

Taxan i Vadstena kommun är inte beroende av vistelsetid. Taxan baseras på barnens ålder (1-3 år eller 4-5 år), hushållets samlande inkomster samt antal syskon inskrivna på förskolan. Tabell 1 visar uppgifter som används vid beräkning av debiteringsavgifter i Vadstena kommun. Av tabellen framgår att maxtaxan för 4-5 åringar vid ett barn ligger på 967 kr/månad. För två syskon debiteras första barnet med 967 kr och andra med 645 kr/barn tre syskon debiteras den tredje med 322 kr/barn. Taxan för barn med särskilda behov är samma som för förskolebarn.

Taxekategori ID	Syskonrang	Beräknas enligt	Maxavgift
FORSKOLA	1	3% * Inkomst	1382
FORSKOLA	2	2% * Inkomst	922
FORSKOLA	3	1% * Inkomst	461
FORSKOLA	> 3	0	0
SB-BARN	1	5/8 * (3% * Inkomst)	5/8 * 1382
SB-BARN	2	5/8 * (2% * Inkomst)	5/8 * 922
SB-BARN	3	5/8 * (1% * Inkomst)	5/8 * 461
SB-BARN	> 3	0	0
SKOLA	1	2% * Inkomst	922
SKOLA	2	1% * Inkomst	461
SKOLA	3	1% * Inkomst	461
SKOLA	> 3	0	0
AVGFRI	x	0	x
BESLUT	x	0	x
4-5ÅRINGAR	1	(3% * Inkomst) * 0,7	967
4-5ÅRINGAR	2	(2% * Inkomst) * 0,7	645
4-5ÅRINGAR	3	(1% * Inkomst) * 0,7	322
4-5ÅRINGAR	> 3	0	0
FÖRSKOLEKL	1	(2% * Inkomst) * 0,7	0
FÖRSKOLEKL	2	(1% * Inkomst) * 0,7	0
FÖRSKOLEKL	3	(1% * Inkomst) * 0,7	0
FÖRSKOLEKL	> 3	0	0
ALLMFÖRSKO	x	0	x
KOOPERATIV	x	0	x

Tabell 1

Bedömning

Taxor och avgifter beslutade av fullmäktige finns. Taxor och avgifter är aktuella och uppdateras regelbundet. Introduktion som beskriver taxeringskategori, syskonrang samt beräkning av maxtaxan) är tydligt och användarvänlig.

Vistelsetiden ligger inte till grund för debiteringsavgifter.

Finns av kommunen fastställda riktlinjer/anvisningar för debiteringsavgifter, fakturering och kravhantering?

Riktlinjer för debiteringsavgifter

Riktlinjer för avgifter inom förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet som är antagen av Kultur- och utbildningsnämnden den 2015-10-13, § 131 (Uppföljningsdatum 2017-10-15) innehåller bl.a. information och beskrivningar kring maxtaxa, avgiftsgrundande inkomster, om ansökningsförfarande, placering och vistelsetid, Inkomstanmälan, avgiftsreducering vid plats i allmän förskola, ändring av vistelsetid, etc.

Enligt kommunens riktlinjer tas avgiften ut tolv månader om året. Avgiften tas ut från och med placeringsdatumet och så länge barnet/eleven är inskriven i verksamheten. Vidare tas avgiften ut vid semester och annan frånvaro, till exempel sjukdom. Avgiften som tas ut avser innevarande månad. Debitering sker under hela uppsägningstiden som är två månader. Barn till föräldrar som är arbetslösa, eller föräldralediga med yngre syskon, har rätt till förskola minst 15 timmar i veckan.

Av beslut i kommunfullmäktige 13 december 2001, § 119 framgår att i Vadstena kommun tillämpas maxtaxa inom förskolan.

Riktlinjer för kravhantering

I finanspolicyn med bilaga specifikt för kravhantering antagen av kf. den 27 april 2011 finns regler för krav och hantering om fakturor inte betalas (betalningsbevakning). Av intervjuer med ekonomiavdelningen framgår att 7 dagar efter förfallodatum sänds en påminnelse, då har vårdnadshavare 7 dagar på sig att betala fakturan. Om fakturan inte betalas inom 7 dagar sänds ärendet vidare till inkasso (Visma).

Bedömning

Riktlinjer och anvisningar avseende avgifter och avgiftsdebitering är ändamålsenliga och tillfredställande. Riktlinje för kravhantering finns som bilaga till finanspolicy. Den är framtagen och antagen 2011 och har inte uppdaterats sedan dess. Vidare finns det indikationer att åtgärderna vid kravhantering inte alltid leder till önskat resultat.

Finns ändamålsenliga och tillfredställande debiteringsrutiner?

Resurser

Avgiftshandläggare är den tjänstemän inom kultur- och utbildningsförvaltning som ansvarar för handläggning av förskoleavgifter.

Avgiftshandläggarens ansvar är att:

- inhämta och registrera inkomstuppgifter och vistelsetid
- utföra kontroll av inkomstuppgifter
- beräkna avgifter och skicka avgiftsfil till ekonomiavdelning

Ekonomiavdelningen ansvarar för att; granska fakturaunderlag, skicka faktura till den enskilde, övervaka betalning samt hantera ev. krav.

Kultur- och utbildningsförvaltningen i Vadstena kommun använder i dagsläget Extens som förvaltningssystem men kommer gå över till Schoolsoft EA under 2019. Fakturahantering, bevakning och kravhantering hanteras i kommunens ekonomisystem.

Debiteringsrutiner

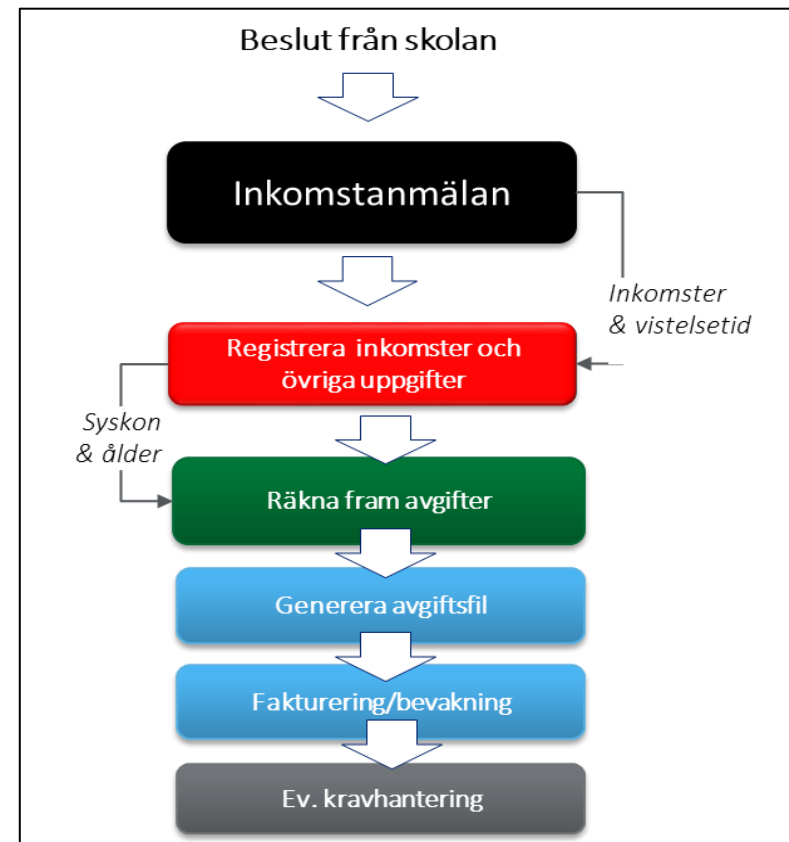
En övergripande beskrivning av debiteringsrutinen från fattat beslut till kravhantering i Vadstena kommun visas i figur 4.

Inhämtning, registrering och kontroll av inkomstuppgifter

Beslut om förskoleplats tas och vårdnadshavare informeras om placering. I samband med detta informeras vårdnadshavare om att lämna inkomstuppgifter.

I samband med att den enskilde får beslut om insats uppstår ett avgiftsärende i förvaltningssystemet. Beslut blir synliga och tillgängliga för avgiftshandläggaren.

Enligt interna riktlinjer ska inkomstanmälan lämnas av vårdnadshavarna i samband med beslut. Endast den högsta gemensamma inkomst som ligger under beloppet för maxtaxa behöver anges. Om ändring av inkomst sker ska detta anmälas snarast.

Figur 4

Lämnas inte inkomstuppgifter trots påminnelser och telefonsamtal debiteras vårdnadshavare enligt maxtaxan. När inkomstuppgifter har inkommit gäller den nya debiteringsavgiften från och med nästkommande månad och framåt.

Nya inkomstuppgifter begärs in minst en gång per år via inkomstanmälan som avgifthandläggare skickar ut till vårdnadshavaren. Om vårdnadshavaren vid den årliga inkomstanmälan inte lämnar in nya uppgifter används senast redovisade inkomstuppgifter för uträkning av debiteringsavgifter för innehavande år. Avgifthandläggare kan inte justera/ändra inkomstuppgifterna eller debitera maxtaxa om inkomstuppgifter inte lämnats vid årliga uppdateringar.

Enligt avgifthandläggare rings och jagas de som inte lämnar inkomstuppgifter, men avgiftshandläggare har inte möjlighet att tvinga vårdnadshavaren till att redovisa nya inkomstuppgifter. Det finns i dagsläget inga konsekvenser får de vårdnadshavarna som inte redovisar nya inkomstuppgifter. För en vårdnadshavare räcker det alltså att endast redovisa inkomstuppgift en gång i samband med beslut om barnplacering.

Avgifthandläggare kan inte heller verifiera om de redovisade inkomstuppgifterna är korrekta eller inte. Det saknas möjligheter att kontrollera redovisade inkomstuppgifter.

Under intervjuer framkom att verksamheten har svårt med kontroll över vårdnadshavare som under en viss tidsperiod inte debiterats för förskoleavgift för att de saknat avgiftsgrundade inkomster, t ex under etablering (får ersättning från migrationsverket), får försörjningsstöd, studerar (har studiemedel), etc. och som nu har avgiftsgrundade inkomster och ska debiteras för barnomsorg. Om vårdnadshavare inte meddelar förändringar saknar verksamheten system och rutiner för att identifiera detta. T ex har man dålig koll på de nyanlända som deltar i olika etableringsprojekt. Under etableringsperioden är vårdnadshavare noll-taxerare, men så fort de ha lämnat etableringen ska de ange inkomst och ska förmodligen debiteras för barnomsorg. Det är svårt att bedöma hur stor detta problem är idag, med de intervjuade är eniga om att det finns.

Eftersom vistelsetiden inte ligger till grund för debiteringsavgifter läggs inte så stor fokus på den av avgifthandläggare. Respektive förskola rapporterar dock vistelsetiden dagligen i systemet – Schoolsoft.

Av interna riktlinjer framgår att en vårdnadshavare som behöver minska eller öka barns timmar på förskolan på grund av förändrade tider för studier eller förvärvsarbete ska de ansöka om detta på särskild blankett senast en månad innan den nya tiden ska börja gälla.

Enligt de intervjuade kommunicerar system för vistelsetiden och system för inkomster ej med varandra.

Uträkning av avgifter

Alla beräkningar utförs i förvaltningssystemet. Inga manuella uträkningar förekommer.

Varje månad genereras en avgiftsfil ur förvaltningssystem med debiteringsavgifter. Detta sköts av avgifthandläggare. Filen skickas sedan till ekonomiavdelningen för vidare hantering.

Fakturering och kravhantering

När ekonomiavdelningen har mottagit avgiftsfilen från avgifthandläggare kontrolleras att antalet inlästa poster stämmer överens med filen från förvaltningssystemet. Om en vårdtagare har ev. räntekostnader och kravavgifter från tidigare perioder läggs dessa på. En fakturafil genereras och skickas till ett externt företag som skriver ut och skickar fakturor till vårdnadshavare.

Om vårdnadshavare upptäcker fel på fakturor kontaktar de i första hand avgifthandläggaren. Vid eventuella felaktigheter korrigeras beloppet till nästkommande faktura eller makuleras den felaktiga fakturan och en ny skickas istället. Om det inte föreligger något fel ska avgifthandläggare kontakta vårdnadshavare för att förklara ev. oklarheter för dem.

Som tidigare nämnts hanteras betalningsbevakning och kravhantering enligt riktlinjer angivna i Policy för fordringsbevakning. Men policyn beskriver endast hur krav ska hanteras, när påminnelse, inkasso ska skickas och vem är det som är ansvarig för vad. Enligt de intervjuade saknas det rutiner för hur

vårdnadshavare som inte betalar sina avgifter ska hanteras. Vårdnadshavare fortsätter nyttja barnomsorg trots att de inte betalar sina avgifter. Enligt förskolan har antal obetalda fakturor har ökat det senaste året. De intervjuade anger att det inte finns något sanktionssystemet för de som missköter dig.

Bedömning

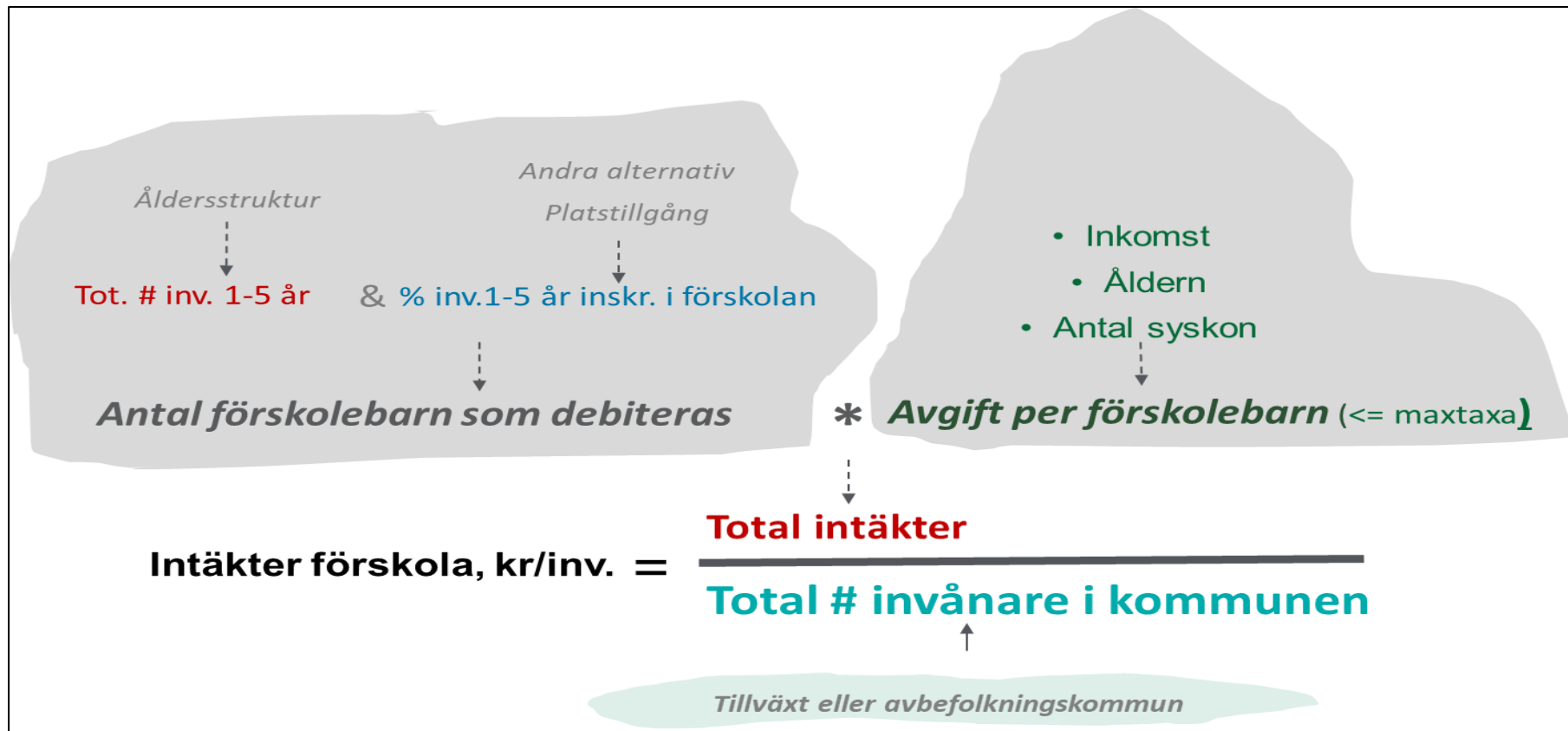
Resultat av granskningen visar att kultur- och utbildningsförvaltningens rutiner för uppföljning, kontroll och uppdateringar av inkomstuppgifter inte är fullt ändamålsenliga och tillfredställande och ligger därför inte i linje med god internkontroll. Detta gäller även hantering av vårdnadshavare som övergår från nolltaxa till normaltaxa.

Vidare visar granskningen att kultur- och utbildningsförvaltningens rutiner för hantering av vårdnadshavare som inte betalar sina avgifter saknas. Vårdhavare fortsätter nyttja barnomsorg som vanligt trots att de inte betalar avgifter och vars ärende ligger hos inkasso eller kronofogden. Även om avgifterna står endast för 6-7 % av barnomsorgskostnaderna är det ur rättssäkerhetssynpunkt viktigt att alla vårdnadshavare debiteras korrekt.

Granskningen visar också att hantering av vistelsetiden brister. Även om vistelsetiden inte ligger till grund för debiteringsavgifter, planeras och bemannas verksamheterna efter planerade vistelsetider. Om faktiska vistelsetider är även längre högre än planerat kan detta skapa problem för verksamheterna. Detta kan i sin tur leda till att verksamhetskostnaderna ökar (t ex extra personal, längre arbetstider), men också att kvalitét i förskolan försämras (större grupper, ej ordinarie personal). Det är därför viktigt att följa upp, uppdatera vistelsetider samt agera mot vårdnadshavare som missköter sig.

Finns det några andra tänkbara förklaringar/orsaker till att Vadstena kommun har lägre avgiftsintäkter än jämförbara kommuner?

Ett sätt att närma sig tänkbara förklaringar/orsaker till att en viss kommun har lägre avgiftsintäkt per invånare i jämförelse med andra jämförbara kommuner, är att titta närmare på de parametrar som ligger till grund för beräkning av avgiftsintäkten. Nedan visas formeln för beräkning avgiftsintäkt/inv. (Figur 5).

Figur 5

Som det framgår av formeln påverkas avgiftsintäkt/invånare inom förskolan av antal invånare samt totala avgiftsintäkter inom förskolan.

De totala avgiftsintäkterna påverkas i sin tur av

- Antal barn (1-5 år) i kommun (Demografi)
- Antal inskrivna barn i förskolan (Nyttjandegrad)
- Hushållets avgiftsgrundade inkomst (Betalningsförmåga)
- Barn ålder (1-5 år) (Åldersstruktur)
- Antal syskon på samma förskola

För att kunna identifiera några tänkbara förklaringar/orsaker till att Vadstena kommun har lägre avgiftsintäkter än jämförbara kommuner har vi i den här granskningen valt att titta närmare på följande parametrar; demografi, medianinkomst, arbetslösheten, förvärvsfrekvens & andel bidragsförsörjda.

Andel invånare 1-5 år av total befolkning i Vadstena kommun och i utvalda och liknande kommuner samt riket presenteras i figur 6. Andel 1-5 åringar inskrivna i förskolan presenteras i figur 7. Total andel inskrivna invånare i förskolan visas i figur 8.

De rödmarkerade kommuner är kommuner som hade högre andel barn (1-5 år) resp. högre andel inskrivna i förskolan än Vadstena kommun och grönmarkerade kommuner är kommuner som hade lägre andel barn (1-5 år) resp. högre andel inskrivna i förskolan än Vadstena kommun.

Av figur 6 framgår att Vadstena kommun hade lägre andel invånare 1-5 år än 8 av de 11 utvalda kommuner, och lägre än i riket, dock ungefär på samma nivå som liknande kommuner. Andel invånare 1-5 år i Vadstena kommun låg på 4,61 % 2017, i riket låg den på 5,66 %, alltså plus 1 %.

Andel inskrivna barn i förskolan i Vadstena kommun ligger i linje med jämförbara kommuner och riket, 85 %. Andelen har dock sjunkit 4 år i rad i Vadstena kommun.

Lägre andel barn 1-5 år i kombination med lika hög nyttjandegrad (inskrivna i förskolan) ger att andel invånare som är inskrivna i förskolan är lägre i Vadstena kommun än i jämförbara kommunen och riket. Andel invånare som är inskrivna i förskolan i Vadstena kommun uppgick till 3,92 % år 2017 något lägre än 2016. Genomsnittlig andel invånare i riket inskrivna i förskolan uppgick till 4,75 %, vilket är ca 0,8 % högre än i Vadstena.

Invånare (1-5 år) av totalt					
Kommun	2013	2014	2015	2016	2017
Gullspång	3,99%	4,16%	4,26%	4,33%	4,36%
Laxå	4,21%	4,31%	4,10%	4,66%	4,43%
Karlsborg	4,06%	4,16%	4,38%	4,57%	4,57%
Vadstena	3,94%	4,07%	4,62%	4,46%	4,61%
Timrå	5,43%	5,35%	5,41%	5,34%	5,26%
Töreboda	4,56%	4,91%	5,20%	5,17%	5,29%
Tibro	5,41%	5,31%	5,55%	5,51%	5,34%
Vara	5,34%	5,57%	5,46%	5,36%	5,49%
Hjo	5,59%	5,62%	5,72%	5,75%	5,52%
Tranemo	5,21%	5,55%	5,57%	5,59%	5,76%
Skara	5,33%	5,29%	5,48%	5,63%	5,83%
Gnosjö	5,43%	5,48%	5,56%	5,71%	5,88%
Medel - Utvalda	4,88%	4,98%	5,11%	5,17%	5,20%
Liknande [Kolada]	4,20%	4,15%	4,33%	4,42%	4,47%
Riket	6,01%	6,01%	6,01%	5,59%	5,66%

Figur 6

Barn 1-5 år, andel (%) inskrivna av befolkningen (1-5)					
Kommun	2013	2014	2015	2016	2017
Töreboda	85,4%	80,9%	84,6%	84,0%	79,0%
Karlsborg	82,3%	74,8%	76,5%	76,0%	81,0%
Skara	86,3%	84,5%	82,5%	79,0%	83,0%
Hjo	83,2%	83,6%	81,1%	79,0%	84,0%
Tibro	85,4%	81,4%	81,0%	84,0%	84,0%
Gnosjö	83,0%	81,8%	82,0%	85,0%	85,0%
Vadstena	84,2%	93,4%	91,7%	89,0%	85,0%
Tranemo	82,2%	85,5%	90,7%	90,0%	87,0%
Gullspång	83,7%	85,0%	87,4%	86,0%	88,0%
Laxå	86,4%	82,4%	95,6%	87,0%	88,0%
Timrå	90,9%	89,9%	89,2%	88,0%	89,0%
Vara	87,2%	85,8%	85,0%	87,0%	89,0%
Medel - Utvalda	85,0%	84,1%	85,6%	84,5%	85,2%
Liknande [Kolada]	85,0%	84,0%	82,0%	83,0%	83,0%
Riket	84,6%	83,1%	83,6%	84,0%	84,0%

Figur 7

Andel (%) inskrivna av total befolkningen					
Kommun	2013	2014	2015	2016	2017
Karlsborg	3,34%	3,11%	3,35%	3,47%	3,70%
Gullspång	3,34%	3,54%	3,73%	3,72%	3,84%
Laxå	3,64%	3,55%	3,92%	4,05%	3,90%
Vadstena	3,32%	3,80%	4,24%	3,97%	3,92%
Töreboda	3,90%	3,97%	4,40%	4,34%	4,18%
Tibro	4,62%	4,32%	4,50%	4,63%	4,49%
Hjo	4,65%	4,70%	4,64%	4,54%	4,64%
Timrå	4,94%	4,81%	4,83%	4,70%	4,68%
Skara	4,60%	4,47%	4,52%	4,45%	4,84%
Vara	4,66%	4,78%	4,64%	4,66%	4,89%
Gnosjö	4,51%	4,48%	4,56%	4,85%	5,00%
Tranemo	4,28%	4,74%	5,05%	5,03%	5,01%
Medel - Utvalda	4,14%	4,19%	4,37%	4,37%	4,42%
Liknande [Kolada]	3,57%	3,49%	3,55%	3,67%	3,71%
Riket	5,08%	4,99%	5,02%	4,70%	4,75%

Figur 8

Avgiftsintäkter/invånare 1-5 år i Vadstena kommun och utvalda/liknande kommuner och riket mät per invånare visas i figur 9 och intäkter/inskrivna barn visas i figur 10.

Intäkter förskola, kr/inv 1-5 år					
Kommun	2013	2014	2015	2016	2017
Laxå	15 679 kr	19 383 kr	25 440 kr	24 441 kr	35 537 kr
Gullspång	12 240 kr	12 671 kr	12 334 kr	20 995 kr	20 865 kr
Töreboda	16 940 kr	15 747 kr	15 653 kr	19 067 kr	20 002 kr
Karlsborg	13 040 kr	13 596 kr	14 011 kr	20 009 kr	19 245 kr
Vara	14 783 kr	16 044 kr	14 747 kr	16 281 kr	17 730 kr
Gnosjö	13 154 kr	14 431 kr	13 895 kr	16 025 kr	17 671 kr
Timrå	14 472 kr	14 965 kr	16 549 kr	15 544 kr	17 612 kr
Vadstena	14 170 kr	13 513 kr	10 913 kr	11 468 kr	16 818 kr
Hjo	12 984 kr	12 960 kr	13 615 kr	18 114 kr	16 569 kr
Skara	12 361 kr	12 359 kr	13 063 kr	14 791 kr	16 312 kr
Tibro	12 565 kr	13 519 kr	13 321 kr	17 003 kr	15 964 kr
Tranemo	12 310 kr	13 874 kr	13 240 kr	16 210 kr	15 678 kr
Medel-utvalda	13 725 kr	14 422 kr	14 732 kr	17 496 kr	19 167 kr
Liknande	15 873 kr	17 251 kr	17 097 kr	20 099 kr	21 832 kr

Figur 9

Av figur 9 framgår att avgiftsintäkter/invånare 1-5 år i Vadstena kommun är lägre än riket och medel för utvalda kommunen. Vi noterar dock Vadstena inte har lägsta intäkt/invånare 1-5 år. Anledning till detta är att totala nettointäkter i Vadstena kommun delas med färre antal invånare 1-5 år (se figur 6). Samma resonemang gäller för intäkter/inskrivna barn.

Intäkter förskola, kr/inv 1-5 år, inskrivna					
Kommun	2013	2014	2015	2016	2017
Laxå	18 155 kr	23 530 kr	26 612 kr	26 460 kr	40 159 kr
Töreboda	19 829 kr	19 473 kr	18 492 kr	22 663 kr	25 212 kr
Karlsborg	15 847 kr	18 171 kr	18 308 kr	25 567 kr	23 885 kr
Gullspång	14 631 kr	14 907 kr	14 105 kr	24 548 kr	23 668 kr
Gnosjö	15 841 kr	17 634 kr	16 955 kr	18 961 kr	20 721 kr
Vara	16 944 kr	18 704 kr	17 340 kr	18 684 kr	19 841 kr
Timrå	15 916 kr	16 646 kr	18 552 kr	17 655 kr	19 780 kr
Hjo	15 613 kr	15 495 kr	16 797 kr	22 831 kr	19 716 kr
Skara	14 326 kr	14 629 kr	15 839 kr	18 733 kr	19 400 kr
Tibro	14 714 kr	16 606 kr	16 448 kr	20 324 kr	19 013 kr
Vadstena	16 827 kr	14 471 kr	11 899 kr	11 799 kr	18 823 kr
Tranemo	14 974 kr	16 228 kr	14 598 kr	17 744 kr	17 821 kr
Medel-utvalda	16 135 kr	17 208 kr	17 162 kr	20 497 kr	22 337 kr
Liknande	18 675 kr	20 537 kr	20 851 kr	24 216 kr	26 304 kr

Figur 10

För att undersöka om avgiftsintäkter/invånare påverkas av medianinkomst, arbetslöshet, förvärvsfrekvens samt andel bidragsförsörjda i kommunen har vi genomfört en enklare korrelationsanalys (se bilaga 1).

Bedömning

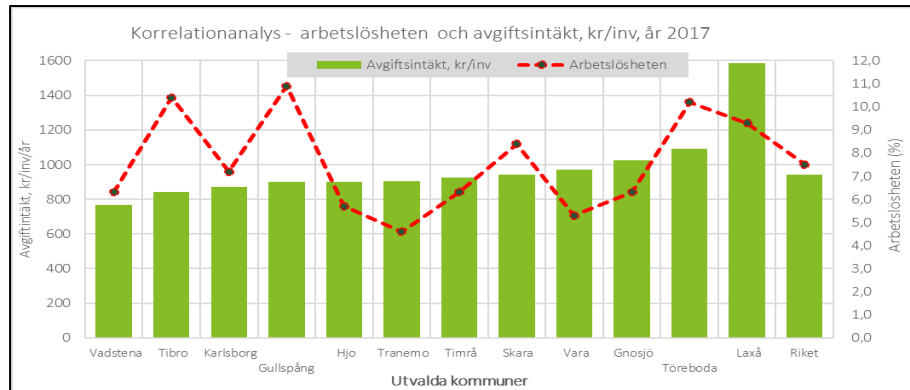
Vadstena kommun har färre 1-5 åringar än jämförbara kommuner och riket. Samtidigt ligger andel inskrivna barn i förskolan i Vadstena kommun i linje med jämförbara kommuner och riket. Totalt sett innebär detta att andel invånare som är inskrivna i förskolan är lägre i Vadstena än i jämförbara kommuner och riket. Detta kan delvis förklara de lägre avgiftsintäkterna i Vadstena kommun i förhållande till jämförbara kommuner och riket.

Korrelationsanalys visar arbetslöshetsnivå, medelinkomst, förvärvsfrekvens, andel bidragsförsörjda och nivå på avgiftsintäkter/invånare inte är förklaringen till att avgifterna i Vadstena kommun är lägre än i utvalda kommuner och riket.

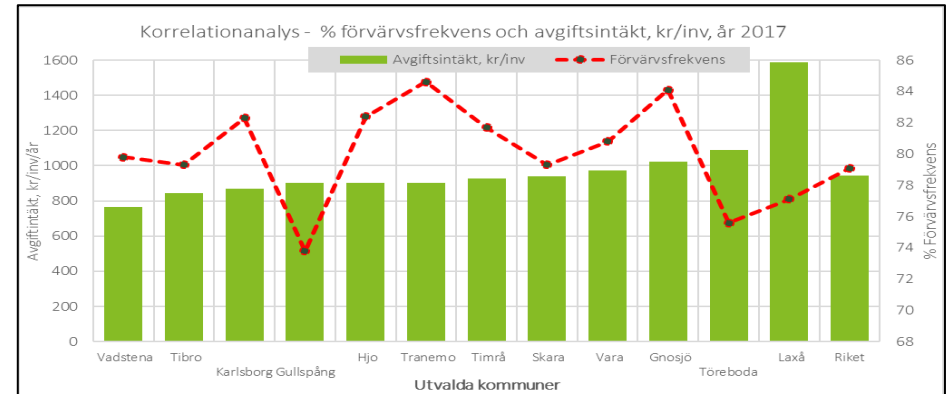
Bilagor

Bilaga 1 - Korrelationsanalys

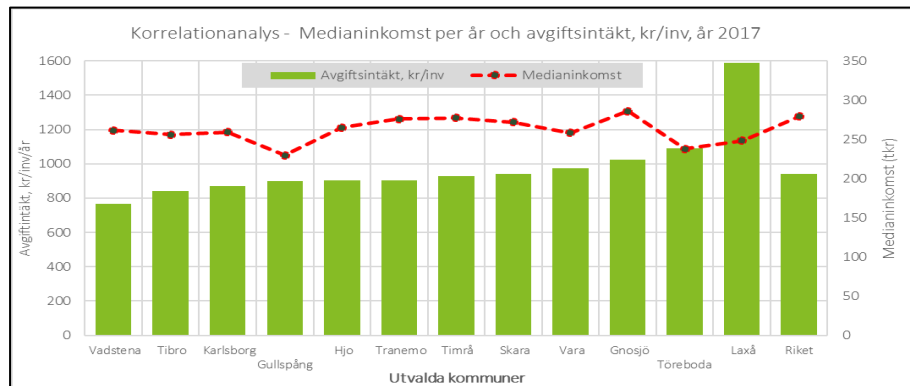
Intäkter och arbetslöshet

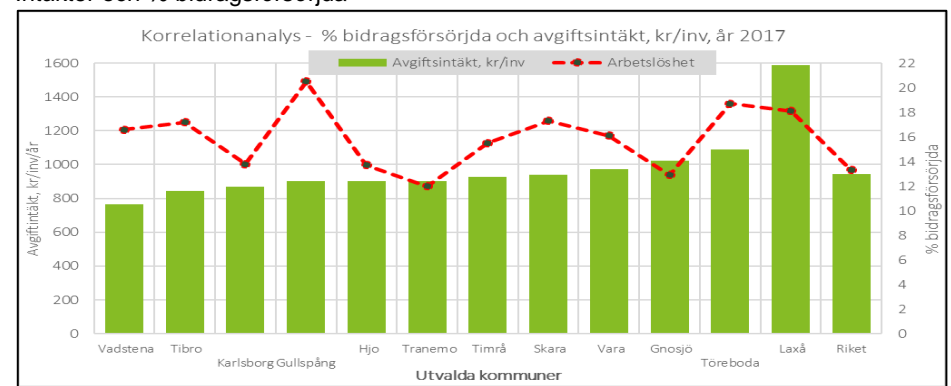
Intäkter och förvärvsfrekvens

Intäkter och medianinkomst

Intäkter och % bidragsförsörjda

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [LinkedIn](#) or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.